

KELIAS Į ATEITĮ SU PAVELDU

Faro konvencija

Faro konvencija: kultūros paveldas – kelias į ateitį

<https://www.coe.int/faro-action-plan>
faro.convention@coe.int

Pavadinimas : Faro konvencija: kelias į ateitį su paveldu

Šios brošiūros autoriaus nuomonė nebūtinai atspindi oficialią Europos Tarybos politiką. Tekstas sukurtas ir naudojamas gavus Europos Tarybos leidimą. Šis vertimas išleidžiamas susitarus su Europos Taryba, tačiau tik vertėjo atsakomybe.

Viršelio dizainas ir išdėstymas: dokumentų ir leidinių gamybos departamentas (SPDP)

Nuotraukos: Europos Taryba, „Faro“ tinklo nariai ir „Shutterstock“.

© Žemųjų Šančių bendruomenė 2020 m. Gruodžio mėn.

Vertimas: prof. Jurgis Vanagas.

Teksto redaktoriai: A. Zdanevičius, M. Lankelis, ir E. Carroll.

Europos Taryba yra žemyno svarbiausia žmogaus teisių organizacija. Į ją įeina 47 šalys narės, tarp jų – visos Europos Sąjungos narės. Visos Europos Tarybos šalys narės yra pasirašiusios Europos Žmogaus teisių konvenciją, kurios tikslas – ginti žmogaus teises, demokratiją ir teisinę valstybę. Europos Žmogaus Teisių Teismas kontroliuoja konvencijos įdiegimą šalyse.

www.coe.int

Turinys

PRATARMĖ	5
KULTŪROS PAVELDO VERTĖS VISUOMENEI PAGRINDŲ KONVENCIJOS (FARO KONVENCIJOS)	6
FARO KONVENCIJOS PRINCIPAI	8
FARO KONVENCIJOS VEIKSMŲ PLANAS	12
AKTUALŪS KLAUSIMAI IR FARO PRINCIPAI	14
FARO KONVENCIJA: PLATI TRAKTUOTĖS ...	20

PRATARMĖ

Per pastaruosius penkiasdešimt metų Europos Taryba sukūrė daugybę priemonių, skirtų Europos kultūros paveldui apsaugoti ir skatinti. Tarp jų didelę ir nuolatinę svarbą turi Faro konvencija dėl kultūros paveldo vertės visuomenei.

Europos Taryba yra sukūrusi daug dokumentų, skirtų saugoti ir skatinti apsaugoti valstybių narių architektūros vertybes ir archeologinius pasiekimus.

Ji pabrėžia svarbius paveldo aspektus, susijusius su žmogaus teisėmis ir demokratija, ir skatina platesnį paveldo bei jo santykių su bendruomenėmis ir visuomene supratimą.

Žmonės raginami pripažinti, kad objektai ir vietos savaime nėra svarbūs kultūros paveldui. Atvirkščiai, jie yra svarbūs dėl to, ką žmonės jiems priskiria, vertybių, kurias jie atstovauja, ir dėl to, kaip jas galima suprasti ir perduoti kitiems žmonėms.

Taigi didesnis paveldo apibrėžimas sukūrė naujų būdų, kaip užtikrinti jo atsparumą ir tvarumą, pripažįstant, kad tai nėra tik valstybės vadovaujamas „iš viršaus į apačią“ reikalas. Reikia požiūrio iš apačios į viršų, inspiruojamo žmonių, kuriant paveldo bendruomenes, kad jie galėtų priimti bendrą iššūkį valdyti bendrąsias kultūros vertybes.

Tai reiškia, kad įgalinti piliečiai ir pilietinė visuomenė dalijasi lyderyste su vyriausybėmis ir savivaldybėmis kultūros paveldo apsaugos ir perdavimo srityje, kartais ir tarpvalstybiniu mastu, ir visada ateities kartų naudai. Jų sukurtos platformos ir jų iniciatyvos yra natūralus būdas skatinti bendrą paveldą. Tai yra tvaru ta prasme, kad tai yra veiksmas, kurį skatina motyvuotų piliečių aistra ir įsitikinimas, tačiau tai sukuria ir ekonominį tvarumą.

Vis dažniau paveldo bendruomenės vaidina pagrindinį vaidmenį kultūriniame gyvenime. Jei valstybė yra svarbi nustatant pagrindus ir politiką, kai reikia tvarkyti kultūros paveldo objektus, turėtų dalyvauti ne tik nacionalinės, regioninės ir vietos valdžios institucijos. Vietos žmonių, organizacijų ir mažų bei vidutinių įmonių verslumo dvasia taip pat yra labai svarbi norint išlaikyti bendruomenės daugelyje Europos vietų, tinkamai saugant ir protingai naudojant jų kultūros paveldą. Paveldas yra ne tik mūsų praeitis, bet ir mūsų dabartis bei ateitis.

Faro konvencija atspindi mūsų mąstymo apie kultūros paveldo vaidmenį Europoje raidą. Ši raida tęsiasi ir Europos Taryba didžiuojasi galėdama atlikti savo vaidmenį.

Marija Pejčinović Burić

Secretary of the European Council, general secretary

KULTŪROS PAVELDO VERTĖS VISUOMENEI PAGRINDŲ KONVENCIJOS (FARO KONVENCIJOS)

FARO KONVENCIJA yra unikalus kultūros paveldo susitarimas, kuriame pabrėžiama paveldo, kaip tvaraus vystymosi ir gyvenimo kokybės šaltinio, vertė ir galimybės nuolat besikeičiančioje visuomenėje.

Tai yra vienas iš būdų, kuriais Europos Taryba padeda savo valstybėms narėms individualiai ar bendrai spręsti visuomenės problemas.

- ▶ Iki 2020 m. pradžios **19 valstybių narių** ratifikavo Konvenciją: *Armėnija, Austrija, Bosnija ir Hercegovina, Kroatija, Suomija, Gruzija, Vengrija, Latvija, Liuksemburgas, Moldovos Respublika, Juodkalnija, Šiaurės Makedonija, Norvegija, Portugalija, Serbija, Slovakijos Respublika, Slovėnija, Šveicarija ir Ukraina.*
- ▶ Vėliau dar **6 šalys** – *Albanija, Belgija, Bulgarija, Italija, San Marinas ir Ispanija pasirašė Konvenciją.*

Faro konvencija pabrėžia svarbiausius paveldo aspektus, nes jie yra susiję su žmogaus teisėmis ir demokratija. Ji prisideda prie platesniopaveldo ir jo santykio su bendruomenėmis ir visuomene supratimo ir skatina piliečius pripažinti kultūros paveldo objektų ir vietovių svarbą per reikšmes ir vertybes, kurie šiuos elementus jiems apibūdina.

Tai yra vienas iš būdų, kaip Europos Taryba padeda savo valstybėms narėms individualiai ar kolektyviai atsižvelgti į visuomenės iššūkius.

Trumpai

Faro konvencija suteikia pagrindą įtraukti pilietinę visuomenę į sprendimų priėmimo ir valdymo procesus, susijusius su kultūros paveldo aplinka, kuriame kartu dirba įvairios suinteresuotosios šalys.

Data ir vietos

2005 m. Spalio 13 d. Europos Tarybos ministrų komitetas priėmė Faro konvenciją, kuri tų pačių metų spalio 27 d. Buvo atidaryta pasirašyti valstybėms narėms Faro mieste (Portugalija). Jis įsigaliojo 2011 m. Birželio 1 d.

Tikslas

Piliečių dalyvavimas tapo etine pareiga ir politine būtinybe. Tai atgaivina visuomenę, stiprina demokratiją ir skatina sambūvį siekiant geresnės gyvenimo kokybės.

TRYS PAGRINDINIAI VALSTYBIŲ INSTITUCIJŲ VEIKSMAI

- ▶ **Pasirašymas:** oficiali parama Konvencijai ir jos principams;
- ▶ **Ratifikavimas:** teisinis įsipareigojimas laikytis Konvencijos principų ir galimi galiojančių teisės aktų pakeitimai;
- ▶ **Įgyvendinimas:** parengti konkrečius veiksmus pagal Konvencijos principus ir pasirinkti realius įgyvendinimo metodus.

„Manau, kad tai yra labai svarbu, kad valstybės pasirašytų Faro konvenciją, nes, tokiu būdu jos pripažįsta piliečių dalyvavimo viešojoje politikoje svarbą.“

*Prosper Wanner,
Faro bendruomenė, Venecija, Italija*

„Vyriausybėms svarbu pasirašyti Faro konvenciją tam, kad galėtų stebėti, kuria kryptimi juda visuomenė.“

*Ana Schoebel,
Kultūros paveldo institutas, Madridas, Ispanija*

„Konvencija yra geriau žinoma ir padidina jos poveikį visuomenei, kai ji pasirašoma.“

*Caroline Fernolend,
Faro bendruomenė, Viscri, Rumunija*

FARO KONVENCIJOS PRINCIPAI

Plėtoti demokratinį dalyvavimą ir socialinę atsakomybę

Faro konvencija sukuria erdvę diskusijoms. Tikslas yra nustatyti bendras paveldo vertybes ir prioritetus bei skatinti kultūros paveldo iniciatyvas.

Kad tai įvyktų, itin svarbu įtraukti savanoriškas organizacijas ar nevyriausybinės įstaigas ir suteikti galimybes jaunimo dalyvavimui, pasitelkiant švietimą ir mokslinius tyrimus (Konvencijos 11, 12, 13 straipsniai).

„Faro konvencija sukuria bendradarbiavimo pagrindą. Šiandien pilietinė visuomenė ir institucijos neturi kito pasirinkimo - turime dirbti kartu ir eiti į priekį.“

*Julie de Muer,
Faro bendruomenė, Marselis, Prancūzija*

„Faro konvencija sugrąžino pasitikėjimą ir įgalino naujus bendradarbiavimo būdus tarp viešųjų institucijų, išrinktųjų atstovų ir piliečių.“

*Prosper Wanner,
Faro bendruomenė, Venecija, Italija*

Gyvenamosios aplinkos ir gyvenimo kokybės gerinimo

Konventas skatina integruotą požiūrį, apjungdamas iniciatyvas, susijusias su kultūriniu identitetu, gamtiniu kraštovaizdžiu ir biologinėmis ekosistemomis.

Konvencijos šalys turėtų siekti stiprinti žmonių priklausomybės jausmą, skatindamos bendrą atsakomybę už bendrą aplinką, kurioje jie gyvena (8 straipsnis).

„Per Faro konvenciją mes naudojame esamą paveldą pagerinti mūsų bendruomenės žmonių gyvenimo kokybę.“

*Caroline Fernolend,
Faro bendruomenė, Viscri, Rumunija*

„Faro konvencija yra labai naudinga atnaujinant mūsų teritorijos gyvenimą (po žemės drebėjimo). Kalbama apie tai, kaip panaudoti didžiulį paveldą, kurį pritraukiame naujiems gyventojams ir turizmui. Mes pradedame naują gyvenimą šioje tradicinėje vietoje.“

*Alessio di Giulio,
Fontecchio, Italija*

Kultūros įvairovės ir tarpusavio supratimo valdymas

Valstybės institucijos ir pilietinės visuomenės organizacijos skatinamos vykdyti kultūros paveldo politiką, kuri palengvina skirtingų bendruomenių bendradarbiavimą.

Paveldas yra įvairių perspektyvų derinimo šaltinis, skatinant pasitikėjimą, tarpusavio supratimą ir bendradarbiavimą, siekiant prisidėti prie vietos plėtros ir užkirsti kelią galimiems konfliktams (7 straipsnis).

„Su Faro konvencija aš pradėjau naują požiūrį ir išklasiau žmones. Tai man parodė, kokie kūrybingi ir dinamiški jie gali būti, kaip jaučia savo paveldą, ir buvau įsitikinęs, kai pamačiau žmones, dirbančius pagal Faro dvasią, kad tai yra geriausias kelias į priekį.“

*Ana Schoebel,
Ispanijos kultūros paveldo institutas,
Madridas, Ispanija*

„Aš gyvenu šiauriniame Marselio rajone, kuris yra rajonas, turintis didelę kultūrinę įvairovę ... Nuo pat pradžių Faro suvažiavimas buvo apie pasivaikščiojimą su kaimynais ir per bendrą pokalbio kūrimą.“

*Julie de Muer,
Faro bendruomenė, Marselis, Prancūzija*

Stiprinti darnesnę visuomenę

Viešieji ir privatūs veikėjai turėtų įsitraukti, kad padidintų supratimą apie ekonominį kultūros paveldo potencialą. Jie turėtų vykdyti praktiką, skirtą jos apsaugai ir atsakingam valdymui. Reikėtų atsižvelgti į tvarumo, efektyvumo ir socialinės sanglaudos principus (8, 9, 10 straipsniai).

„Faro konvencija atvėrė man akis ir privertė mane atpažinti paveldą dalykuose, kurių dar niekada nesu svarstęs. Paveldas gali būti tikras kaimo vietovių augimo šaltinis. Šia prasme Faro konvencija suteikė daugiau sanglaudos su kitomis suinteresuotosiomis šalimis, su kuriomis anksčiau nebendradarbiavome.“

Ugo Toić, Cres sala, Kroatija

„Kultūra ir kultūrų įvairovė gali būti ir turi būti naudojami mūsų kasdieniniame gyvenime kaip priemonės konfliktinėms situacijoms, daugiakultūrems ir socialinėms problemoms spręsti.“

*Nicos Nicolaides,
ebuvęs Europos Tarybos Parlamentinės
asamblėjos Kultūros, įvairovės ir
paveldo pakomitečio pirmininkas*

Šiems tikslams pasiekti Faro konvencijos veiksmų plane nustatomos šios veiksmų kryptys:

Skatinimas

Bendruomenės, nacionaliniu ir tarptautiniu lygmeniu vykdyti įvairius Faro konvencijos renginius, kurių tikslas:

- ▶ skleisti šalių gerąją patirtį, organizuoti derybas aukštu ir vietos politiniu lygiu, siekiant supažindinti su Faro konvencijos dvasia;
- ▶ organizuoti vietose susitikimus, su interesuotaisiais subjektais tirti galimus veiksmus įgyvendinant įkonvenciją;
- ▶ rengti seminarus laboratorijų forma, atsižvelgiant į konkrečius konvencijos aspektus, analizuojant vietos problemas Faro konvencijos principų ir kriterijų aspektu.

Tinklo kūrimas

Faro konvencija skatina iniciatyvas, siekiant impulso, kad sprendimai sprendžiant kultūros paveldo išsaugojimo problemas vietose būtų priimami per aktyvų piliečių dalyvavimą.

Tuo tikslu Faro konvencija sieks vietose kurti tinklą, aiškinantį Konvencijos nuostatas ir tarnaujantį kaip platforma keičiantis patirtimi apie įgyvendinimo metodus įvairiose šalyse.

Įrankiai

Faro konvencijos tinklas remdamasis savo gerąją patirtimi, siekia nustatyti naudingus įrankius (priemones, metodus) ir generuoja dinamišką dialogą tarp paveldo organizatorių ir jų pagalbinių. Per vykstantį veiksmą Konvencija išlieka dinamišku veiksmu, ir leidžia geriau suprasti siūlomų naujų priemonių įgyvendinimą vietos, nacionaliniu ir tarptautiniu lygiu.

Tyrimai

Faro konvencija yra atvira interpretacijoms, nes jos principai ir kriterijai reikalauja periodinės peržiūros. Todėl jos įgyvendinimas turi būti lankstus ir kūrybingas, įkvepiantis naujoms iniciatyvoms ir pastoviai įrodantis paveldo vaidmenį sprendžiant socialines problemas.

Dėmesio centras

Skatinti politinius prioritetus, ypač pabrėžiant visuomenės vaidmenį sprendžiant paveldo problemas. Šio proceso tikslas yra pateikti rekomendacijas, kaip skatinti tikslines paveldo akcijas valstybėse narėse.

AKTUALŪS KLAUSIMAI IR FARO PRINCIPAI

Integracija

Iniciatyva, vadinama „Viso kaimo“ projektu, atsirado Rumunijos kaimo „**MIHAI EMINESCU TRUST**“ pagalba, ir ja buvo siekta išsaugoti daugiatautės vietos kultūros paveldą.

„Kaimo romų“, „rumunų vengrų ir saksų tautybių bendruomenės nariams“ integracijos būdu atsirado galimybė skatinti turizmą, žemės ūkį ir amatus.

Viscri kaimas © „Visas kaimas“ projektas

Paveldo ekskursija Marselyje, © Filip Vlatkovic

„**HÔTEL DU NORD**“ yra projektas, kurį sudaro nedidelės apimties iniciatyvos, sukuriančios galimybes vietos veikėjams dirbti kartu gerinant prastas gyvenimo sąlygas, kovojant su diskriminacija ir skurdu kai kuriuose Marselio rajonuose (Prancūzija).

Tai daroma restauruojant ir tobulinant paveldo objektus įvairiuose Marselio rajonuose, kurie gerina gyventojų gyvenimo aplinką. Siekiant paskatinti svetingumo iniciatyvas mieste, vietos gyventojai organizuoja paveldo ekskursijas, kviečia svečius į savo namus ir dalinasi savo ir savo kaiminystės kasdieniu gyvenimu.

Miestų socialiniai pokyčiai

„**FARO VENEZIA ASOCIACIJA**“ siekia padaryti Veneciją (Italija) patrauklesne savo gyventojams, o tuo pačiu įveikti turizmo monokultūrą, kuri vis labiau mažina miesto gyventojų skaičių.

Tai daroma per vietinių asociacijų tinklą (derinant tyrimus, kultūrą ir meną), įgyvendinant skirtingus dalyvaujamosios demokratijos principus, siekiant įveikti akivaizdų atotrūkį tarp sprendimų priėmėjų ir piliečių.

Šia iniciatyva siekiama sustiprinti miesto patrauklumą už masinio turizmo ribų, taip pat skatinti tradicinių vietinių amatų plėtrą ir paveldo objektų (tokių kaip Arsenalė, senovės jūrinės gamybos centras Serenissima) pavertimą visiems piliečiams naudingomis vietomis.

Venecijos miestas, © Shutterstock

Vidinis kiemas, © PAX Patios de la Axerquía

„**PAX PATIOS DE LA AXERQUÍA**“ sprendžia Kordobos miesto (Ispanija) turizmo pertekliaus klausimą nes dėl to nyksta tradicinės bendruomenės (vidaus kiemai), kurios turi būti pertvarkomos į turizmo objektus.

Iniciatyva siekia kovoti su gentrifikacija, t.y. siekiama užkirsti kelią turtingo vidinių kiemų paveldo, kuris yra daugiau nei vien tik architektūrinė ir materialinė vertė, kultūriniam suniveliavimui pagal aukštesniasias socialines klases.

Šis projektas siekia atstatyti apleistus vidaus namus ir atkurti miesto aplinkosauginę vertę, naudojant daugiapakopį viešojo administravimo ir pilietinės visuomenės valdymo metodą, taip pat skatinant kolektyvinį kiemo naudojimą.

Dalyvavimas ir socialinė atsakomybė

„PROJEKTAS ALMAŠKI KRAJ“ Novi Sad mieste (Serbija) naudoja paveldą kaip pilietinio bendradarbiavimo su ES įrankį ir siekia išspręsti įvairias visuomenės problemas.

Šios iniciatyvos tikslas yra atkreipti dėmesį į turtingą „Almaški Kraj“ apylinkių kultūros paveldą ir išsaugoti jį aktyviai dalyvaujant piliečiams bei išnaudojant didžiulias miesto plėtros galimybes.

Be to, Novi Sadas, kaip 2021 m. Europos kultūros sostinė, siekia aktyviai prisidėti prie tvarių paveldo išsaugojimo metodų sprendžiant problemas susijusias su migracija, konfliktų sprendimais, jaunimo nedarbu, romų diskriminacija ir lyčių nelygybe.

 ALMAŠANI

Senų kėdžių dažymas, Novi Sad, © Almašani

Parco Centocelle paveldo rajonas, © Comunità Parco Pubblico Centocelle

Archeologinis Centocelle parkas Romoje (Italija) buvo atidarytas visuomenei 2006 m., po archeologinių kasinėjimų. Nors šioje vietoje vis dar susiduriama su neteisėtomis veiklomis, parku pradėjo domėtis plačioji visuomenės dalis, atsirado daugiau erdvės vietos bendruomenės socialinio kapitalo augimui.

„CENTOCELLE FARO BENDRIJA“ sudaro: „Romos socialinė partnerystė“, kuri nuo 2015 m skatino įvairias veiklas (paveldo ekskursijas, pilietinio bendradarbiavimo dienų renginius, bendradarbiavimo paslaugas, skaitmenines kampanijas, ekskursijas dviračiais), siekė įvertinti ir iš naujo atrasti kultūrinį ir archeologinį paveldą, kuris suvokiamas kaip kaimynystės ir rajono priemonė, skatinanti tvarią bei paveldą saugojančią plėtrą.

Pagrindinė metodika, naudojama šiame projekte yra pagrįsta bendru valdymu (valdysena), leidžiančia Centocelle rajono piliečiams aktyviai įsitraukti į parko naudojimo ir tobulinimo veiklas.

Tvarus turizmas

„LES OISEAUX DE PASSAGE“ (Prancūzija) yra platforma, kviečianti kitą kelionės būdą, siūlanti bendrą platformą. Platformas kuria ir reklamuoja svetingumo pasiūlymus, kad būtų lengviau sujungti, perduoti žinias, atrasti naujas teritorijas ir paveldo artefaktus.

„Les Oiseaux de Passage“ patvirtina svetingumo, bendradarbiavimo ir solidarumo vertybes, kaip svarbu žinoti ten gyvenančius žmones.

Les Oiseaux de passage (Prancūzija) funkcionuoja programa, siūlanti komercionalizuoti svetingumą, be įkyrios reklamos aktyvinti susitikimus ir mainus tarp gyventojų ir keliautojų.

©Shutterstock

Ecomuseo del Sale e del Mare, © Ecomuseo del Sale e del Mare

„ECOMUSEO DEL SALE E DEL MARE“ Cervia (Italija) yra iniciatyva, kuria siekiama išsaugoti ir sustiprinti gamtos ir miesto kraštovaizdį, vietos kultūrą ir atmintį. Tai galimybė lankytojams ir vietos žmonėms sužinoti apie nuolat besikeičiančią vietovę, viso miesto muziejų, taip pat prisidėti prie šios unikalios vietovės išsaugojimo ir tolesnio bendruomenės vystymosi.

Šis projektas susideda iš pasivaikščiavimo paveldo keliais, siekiant praplėsti suvokimo ribas - ką iš tikrųjų reiškia gyvenimas toje vietoje, o taip pat pademonstruoti, kaip bendruomenės žmonės siejasi su savo kultūros paveldu.

Pažintis su paveldu

La Rioja (Ispanija) kultūrinė programa **„EMILIANENSIS“** sukurta šeimoms, visuomenės grupėms ir mokykloms. Tai organizuojama mokomojoje ir rekreacinėje veikloje, kuri sukasi apie šių vienuolynų istoriją, meną ir gyvenimo būdą.

Programos dėmesys skiriamas kultūros ir gamtos paveldo perdavimui kūrybiškai ir dinamiškai. Programa skatina žmones (ypač jauniausius) įvertinti ir mėgautis savo vietiniu paveldu, taip pat įtraukti juos į jo išsaugojimą.

Fundación
San Millán
de la Cogolla

„La Rioja“ vienuolynuose, ©Emilianensis

„BrotZeit“ iniciatyva, © Brotzeit

„BROTZEIT“ („Duonos laikas“) programa orientuojasi į kultūrinį tvarumą ir įvairius žemės ūkio auginimo, grūdų perdirbimo ir tradicinės duonos gamtinimo metodus Lesacho slėnyje (Austrija).

Tai daroma perduodant žinias ir gyvenimo tradicijas, skirtingų kartų susitikimus ir plėtojant įvairias sąveikas su vietos kultūra bei paveldu, individualaus ir bendro mokymosi iniciatyvas.

Restauravimas ir atgaivinimas

„**CASA & BOTTEGA**“ dėl 2009 m. Žemės drebėjimo, kuris sugriovė Fontecchio kaimą (Italija) ir sužalojo jo mažąją bendruomenę, vietos valdžios institucijos kartu su pilietinės visuomenės asociacijomis ir tarpininkais priėmė planą „Casa & Bottega“. Pagrindinis dėmesys jame buvo skirtas piliečių švietimui ir jų dalyvavimui, siekiant atkurti kaimą. Iniciatyvos tikslas - skleisti žinias apie kultūros paveldo ir kraštovaizdžio naudojimą ekonominei plėtrai, persikėlimui ir socialinei sanglaudai. Projektas įgyvendinamas pertvarkant apgriautus pastatus, suteikiant jiems naują socialinę funkciją, tokią kaip amatininkystė ir žemės ūkio dirbtuvės.

„Fontecchio“ kaimas, ©Casa & Bottega

Šančių bendruomenės opera 2019, © ŽŠb

Žemųjų Šančių bendruomenės Kaune (Lietuva) „**KOPŪSTŲ LAUKO**“ iniciatyva yra sėkmingas vietos gyventojų dalyvavimo pavyzdys. Apleistoje istorinėje vietoje (prie buvusių kareivinių valstybinės žemės sklype aptikti trys sunykę 19-ojo amžiaus skliautiniai plytų statiniai ir siekta jiems suteikti naują kultūrinį identitetą. Svetainėje buvo organizuojami užsiėmimai, skirti didinti žmonių sąmoningumą ir aktyvumą bei skatinti kovoti, kad būtų užkirstas kelias pernelyg urbanizuoti šią žemę, kas kelia grėsmę darbui, padarytam bendruomenės. Už jį bendruomenė 2019 m. buvo apdovanojama Lietuvos Aplinkos apsaugos ministerijos „Genius Loci“ premija už „geriausius miesto projektavimo darbus“.

Meno festivalis „Vilanova d’Alcolea“, © Patrimoni project

FARO KONVENCIJA: PLATI TRAKTUOTĖS ...

Siekdama sukurti sinergiją, ir platindama dalyvavimo kultūros paveldą, Europos tarybos įgyvendinamų daugybės projektų skatinančią nacionalinių valdžios institucijų ir pilietinės visuomenės apsaugos, stiprinimo ir aktyvumo įtraukimo įvairius suinteresuotuosius subjektus.

Europos Taryba ir Europos Komisijos susitarimas skatina Faro konvencijos pagrindinį įgyvendinamą bendrą projektą, pavadintą „**Faro kelias: aktyvesnis kultūros paveldo dalyvis, skatinantis didesnę pilietinį visuomenės požiūrį**“.

JUNG TINIS PROJEKTAS SUKURTAS TRIJŲ PAGRINDINIŲ TIKSLŲ PAGRINDU

- ▶ **A** Faro konvencijos principų užtikrinimas visų suinteresuotųjų šalių atžvilgiu, ypač nacionalinių valdžios institucijų įsipareigojimų laikas;
- ▶ **B** demonstruojant konkrečius principų įgyvendinimo pavyzdžius nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygiu;
- ▶ **C** plėtojant ilgalaikį suinteresuotųjų šalių bendradarbiavimą įgyvendinant Faro konvencijos principus.

UŽSIBRĖŽTI TIKSLAI GALI BŪTI PASIEKTI TRIMIS KRYPTIMIS

- ▶ **1.** Seminarų, praktinių seminarų ir konferencijų metu daugiau pasirašyta ir ratifikuojant Faro konvenciją, valstybę narėms dėl skleisti žinias apie konvencijos principą, jų reikšmę ir pridėtinę vertę kultūros paveldo valdyme.
- ▶ **2.** Skatinant Faro konvencijos principų įgyvendinimą ir konkretų suinteresuotųjų šalių veiksmus, įkvepiant sukaup-
tos gerosios patirties ir pasiekimų.
- ▶ **3.** Suinteresuotoose šalyse sukurta dinamiškai visose Europos kultūros paveldo apsaugos įstaigų tinkluose, besiremiantį Faro konvenciją ir toliau skatinant su ir svarbiais veiksmis - žinių ir patirties pagrindą.

„Tai, ką mums pavyksta padaryti per šią konvenciją, rodo, kad paveldas yra visur, o ne apsiribojama tik elitu. Šiuo metu galima pakeisti visą požiūrį į paveldą ... bet, svarbiausia, kad arba visuomenės problemą.“

*Alfredas Jomantas,
Lietuvos Respublikos Kultūros ministerijos
Kultūros paveldo departamentas*

„Faro konvencija suteikia galių mūsų vietos bendruomenėms. „Suteikia priemonių ir (veiklos) platformą mūsų visuomenės grupėms, kurios iki tol neturėjo savo balso, būti pastebėtoms, duodant joms tą vietą, kurios mums visiems reikia ir kurios nusipelnėme.“

*Amund Amundas Sinding -Larsen,
ICOMOS, Norvegija kultūros paveldas
ir žmogaus teisių pareigūnas*

Faro konvencija: kultūros paveldas – kelias į ateitį

<https://www.coe.int/faro-action-plan>
faro.convention@coe.int

www.coe.int

Europos Taryba yra žemyno svarbiausia žmogaus teisių organizacija. Į ją įeina 47 šalys narės, tarp jų – visos Europos Sąjungos narės. Visos Europos Tarybos šalys narės yra pasirašiusios Europos Žmogaus teisių konvenciją, kurios tikslas – ginti žmogaus teises, demokratiją ir teisinę valstybę. Europos Žmogaus Teisių Teismas kontroliuoja konvencijos įdiegimą šalyse.

Žemųjų Šančių.
BENDRUOMENĖ

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE